

1. Identificación da programación

Centro educativo

Código	Centro	Concello	Ano académico
36017430	Ricardo Mella	Vigo	2022/2023

Ciclo formativo

Código da familia profesional	Familia profesional	Código do ciclo formativo	Ciclo formativo	Grao	Réxime
ELE	Electricidade e electrónica	CSELE02	Sistemas de telecomunicacións e informáticos	Ciclos formativos de grao superior	Réxime xeral-ordinario

Módulo profesional e unidades formativas de menor duración (*)

Código MP/UF	Nome	Curso	Sesións semanais	Horas anuais	Sesións anuais
MP0560	Empresa e iniciativa emprendedora	2022/2023	3	53	63

(*) No caso de que o módulo profesional estea organizado en unidades formativas de menor duración

Profesorado responsable

Profesorado asignado ao módulo	CRISTINA MONTENEGRO MOLDES
Outro profesorado	

Estado: Pendente de supervisión inspector

2. Concreción do currículo en relación coa súa adecuación ás características do ámbito produtivo

Os alumnos que acuden o IES Ricardo Mella son basicamente de Vigo e da área metropolitana. Unha zona con grandes posibilidades de crear novas empresas, pero tamen sometida actualmente a unha profunda crisis, especialmente na construción no comercio e naval. Pese a elo sempre existen posibilidades de encetar novos negocios, como alternativa o desemprego existente nos sectores novos da poboación.

3. Relación de unidades didácticas que a integran, que contribuirán ao desenvolvemento do módulo profesional, xunto coa secuencia e o tempo asignado para o desenvolvemento de cada unha

U.D.	Título	Descrición	Duración (sesións)	Peso (%)	Resultados de aprendizaxe			
					MP0560_00			
					RA1	RA2	RA3	RA4
1	A INICIATIVA EMPRENDEDORA	A empresa,a persoa emprendedora, a idea	5	10	X	X		
2	EMPRESA E SOCIEDADE	O entorno da empresa.Responsabilidade social	2	5		X		
3	MERCADO,MARKETING E PLAN DE OPERACIONS	Investigación de mercado, marketing mix, inversión e produción	15	15		X		
4	O EMPRENDEDOR E AS FORMAS XURÍDICAS	As persoas físicas e xurídicas. Trámites de posta en marcha	5	10			X	
5	A FISCALIDADE	Irpj, Iva , Is. As obrigas fiscais.	5	10				X
6	A CONTABILIDADE	O análisis contable, O plan económico financiero	5	5				X
7	A FINANCIACIÓN	Fontes de financiación da empresa	3	10			X	
8	DOCUMENTOS ADMINISTRATIVOS E DE PAGAMENTO	O albarán.Cheque.Pedido.Orzamento	3	10				X
9	O PLAN DE EMPRESA	Desarrollo da idea de negocio	20	25	X	X	X	X
Total:			63					

4. Por cada unidade didáctica

4.1.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
1	A INICIATIVA EMPRENDEDORA	5

4.1.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA1 - Desenvolve o seu espírito emprendedor identificando as capacidades asociadas a el e definindo ideas emprendedoras caracterizadas pola innovación e a creatividade.	NO
RA2 - Decide a oportunidade de creación dunha pequena empresa para o desenvolvemento da idea emprendedora, tras a análise da relación entre a empresa e o contorno, do proceso produtivo, da organización dos recursos humanos e dos valores culturais e éticos.	NO

4.1.c) Obxectivos específicos da unidade didáctica

Obxectivos específicos	Act	Título das actividades	Duración (sesións)
1.1 Observar la cultura emprendedora en diferentes países	1	Identificación da cultura emprendedora e da innovación	1,0
1.2 Comprobar a relación entre a cultura emprendedora e a innovación			
2.1 Describir o perfil do emprendedor	2	Identificación do perfil do emprendedor	1,0
2.2 Verificar si o perfil propio se corresponde co do emprendedor.			
3.1 Concretar unha idea de negocio.	3	Identificación dunha idea de negocio.	3,0
3.2 Comprobar e valorar a innovación , creatividade e factibilidade da idea.			
TOTAL			5

4.1.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación	Instrumentos de avaliación	Mínimos exixibles	Peso cualificación (%)
CA1.1 Identifícase o concepto de innovación e a súa relación co progreso da sociedade e o aumento no benestar dos individuos.	• PE.1 - Concretase a idea de negocio, argumentando a mesma.	S	5
CA1.2 Analízase o concepto de cultura emprendedora e a súa importancia como dinamizador do mercado laboral e fonte de benestar social.	• PE.2 - Descrición da cultura emprendedora e o seu papel na área de influencia.	S	15
CA1.3 Valorouse a importancia da iniciativa individual, a creatividade, a formación, a responsabilidade e a colaboración como requisitos indispensables para ter éxito na actividade emprendedora.	• TO.1 - Concienciación sobre determinados aspectos para o éxito na actividade emprendedora	S	10
CA1.4 Analizáronse as características das actividades emprendedoras nos sectores das telecomunicacións e da informática.	• PE.3 - Descrición das características mais salientables neste sector.	S	10
CA1.5 Valorouse o concepto de risco como elemento inevitable de toda actividade emprendedora.	• TO.2 - Concienciación e aceptación do risco na actividade emprendedora.	S	10
CA1.6 Valoráronse ideas emprendedoras caracterizadas pola innovación, pola creatividade e pola súa factibilidade.	• TO.3 - Idea de negocio: innovadora, creativa, factible técnica e economicamente.	S	20
CA1.7 Decidiuse a partir das ideas emprendedoras unha determinada idea de negocio do ámbito das telecomunicacións e da informática, que ha servir de punto de partida para a elaboración do proxecto empresarial.	• PE.4 - Concreción da idea	S	20
CA2.1 Valorouse a importancia das pequenas e medianas empresas no tecido empresarial galego.	• TO.4 - Observación do tecido empresarial.	N	5

Criterios de avaliación	Instrumentos de avaliación	Mínimos exixibles	Peso cualificación (%)
CA2.12 Elaborouse un plan de empresa que inclúa a idea de negocio, a localización, a organización do proceso produtivo e dos recursos necesarios, a responsabilidade social e o plan de márketing.	• PE.5 - Concreción da idea de negocio.	S	5
TOTAL			100

4.1.e) Contidos

Contidos
<p>Innovación e desenvolvemento económico. Principais características da innovación na actividade dos sectores das telecomunicacións e da informática (materiais, tecnoloxía, organización da produción, etc.).</p> <p>A cultura emprendedora na Unión Europea, en España e en Galicia.</p> <p>Factores clave das persoas emprendedoras: iniciativa, creatividade, formación, responsabilidade e colaboración.</p> <p>Actuación das persoas emprendedoras nos sectores das telecomunicacións e da informática.</p> <p>O risco como factor inherente á actividade emprendedora.</p> <p>Valoración do traballo por conta propia como fonte de realización persoal e social.</p> <p>Ideas emprendedoras: fontes de ideas, maduración e avaliación destas.</p> <p>Proxecto empresarial: importancia e utilidade, estrutura e aplicación no ámbito das telecomunicacións e da informática.</p> <p>A empresa como sistema: concepto, funcións e clasificacións.</p>

4.1.f) Actividades de ensino e aprendizaxe, e de avaliación, con xustificación de para que e de como se realizarán, así como os materiais e os recursos necesarios para a súa realización e, de ser o caso, os instrumentos de avaliación

Que e para que	Como			Con que	Como e con que se valora	Duración (sesións)
Actividade (título e descrición)	Profesorado (en termos de tarefas)	Alumnado (tarefas)	Resultados ou produtos	Recursos	Instrumentos e procedementos de avaliación	
Identificación da cultura emprendedora e da innovación - Farase un análise da cultura emprendedora y su relación con el entorno económico	<ul style="list-style-type: none"> Sondaxe sobre cuestións da unidade. Explicar os contidos, apoiándose nos medios existentes e aportados a aula. 	<ul style="list-style-type: none"> Busqueda de información na Web sobre os contidos tratados. Coloquio sobre información obtida. 	<ul style="list-style-type: none"> Relación de países donde exista cultura emprendedora e innovación. 	<ul style="list-style-type: none"> Internet, prensa, revistas profesionais, etc. 	<ul style="list-style-type: none"> PE.1 - Concretase a idea de negocio, argumentando a mesma. PE.2 - Descrición da cultura emprendedora e o seu papel na área de influencia. PE.3 - Descrición das características mais salientables neste sector. TO.1 - Concienciación sobre determinados aspectos para o éxito na actividade emprendedora 	1,0
Identificación do perfil do emprendedor - Recoñeceranse as características do emprendedor	<ul style="list-style-type: none"> Sondaxe sobre as motivacións do alumnado e a súa personalidade, carácter, etc. Explicación contidos. 	<ul style="list-style-type: none"> Descibir as características mais importantes do emprendedor. Comprobar si se poseen as características dun emprendedor. 	<ul style="list-style-type: none"> Comprobar a través do test do emprendedor si se ten o perfil do emprendedor. Valorar importancia de ter o perfil do emprendedor. 	<ul style="list-style-type: none"> Libro de texto, apuntes, uso de internet (videos, artigos, etc.), prensa, impreso test do emprendedor etc. 	<ul style="list-style-type: none"> TO.1 - Concienciación sobre determinados aspectos para o éxito na actividade emprendedora 	1,0

Que e para que	Como			Con que	Como e con que se valora	Duración (sesións)
Actividade (título e descrición)	Profesorado (en termos de tarefas)	Alumnado (tarefas)	Resultados ou produtos	Recursos	Instrumentos e procedementos de avaliación	
Identificación dunha idea de negocio. - Varallaranse diferentes ideas de negocio. Seleccionarase aquela que sexa creativa, innovadora, rendible e máis axeitada.	<ul style="list-style-type: none"> Sondaxe sobre as distintas ideas de negocio do alumnado. Valoración das ideas creativas, innovadoras e factibles. 	<ul style="list-style-type: none"> Enumerar distintas ideas de negocio e traballar sobre as mesmas. Valorar e decantarse por aquela máis axeitada segundo os criterios traballados. 	<ul style="list-style-type: none"> Que o alumnado elixa unha idea negocio. 	<ul style="list-style-type: none"> Internet (busquedas de ideas), prensa especializada, etc. 	<ul style="list-style-type: none"> PE.1 - Concretase a idea de negocio, argumentando a mesma. PE.3 - Descrición das características máis salientables neste sector. PE.4 - Concreción da idea PE.5 - Concreción da idea de negocio. TO.1 - Concienciación sobre determinados aspectos para o éxito na actividade emprendedora TO.2 - Concienciación e aceptación do risco na actividade emprendedora. TO.3 - Idea de negocio: innovadora, creativa, factible técnica e economicamente. 	3,0
TOTAL						5,0

4.2.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
2	EMPRESA E SOCIEDADE	2

4.2.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA2 - Decide a oportunidade de creación dunha pequena empresa para o desenvolvemento da idea emprendedora, tras a análise da relación entre a empresa e o contorno, do proceso produtivo, da organización dos recursos humanos e dos valores culturais e éticos.	SI

4.2.c) Obxectivos específicos da unidade didáctica

Obxectivos específicos	Act	Título das actividades	Duración (sesións)
1.1 Localizar a empresa e identificar os clientes, provedores, administracións, etc.	1	Localización e entorno empresarial. Identificación do contorno xeral e específico.	1,0
2.1 Concienciar sobre a transcendencia da cultura empresarial e da responsabilidade social.	2	Localizar a empresa e identificar os clientes, provedores, administracións, etc.	1,0
TOTAL			2

4.2.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación	Instrumentos de avaliación	Mínimos exixibles	Peso cualificación (%)
CA2.1 Valorouse a importancia das pequenas e medianas empresas no tecido empresarial galego.	• LC.1 - Valora a importancia das PYMES	S	10
CA2.2 Analizouse o impacto ambiental da actividade empresarial e a necesidade de introducir criterios de sustentabilidade nos principios de actuación das empresas.	• LC.2 - Analiza e valora a relación entre medioambiente e empresa.	S	5
CA2.3 Identifícanse os principais compoñentes do contorno xeral que rodea a empresa e, en especial, nos aspectos tecnolóxico, económico, social, ambiental, demográfico e cultural.	• PE.1 - Describe os compoñentes do contorno.	S	5
CA2.4 Apreciouse a influencia na actividade empresarial das relacións coa clientela, con provedores, coas administracións públicas, coas entidades financeiras e coa competencia como principais integrantes do contorno específico.	• PE.2 - Describe os compoñentes do contorno.	S	5
CA2.5 Determináronse os elementos do contorno xeral e específico dunha pequena ou mediana empresa dos sectores das telecomunicacións e da informática en función da súa posible localización.	• PE.3 - Describe os compoñentes do contorno para súa empresa.	S	5
CA2.6 Analizouse o fenómeno da responsabilidade social das empresas e a súa importancia como un elemento da estratexia empresarial.	• PE.4 - Analiza a importancia da responsabilidade social.	S	5
CA2.7 Valorouse a importancia do balance social dunha empresa relacionada coas telecomunicacións e coa informática e describíronse os principais custos sociais en que incorren estas empresas, así como os beneficios sociais que producen.	• TO.1 - Valora as áreas máis importantes do balance social.	N	10
CA2.8 Identifícanse, en empresas de telecomunicacións e de informática, prácticas que incorporen valores éticos e sociais.	• PE.5 - Identificación dos valores éticos e sociais nunha empresa do sector.	N	5
CA2.9 Definíronse os obxectivos empresariais incorporando valores éticos e sociais.	• PE.6 - Defínense os obxectivos empresariais tendo en conta os valores éticos e sociais.	S	10
CA2.10 Analizáronse os conceptos de cultura empresarial, e de comunicación e imaxe corporativas, así como a súa relación cos obxectivos empresariais.	• PE.7 - Análise da cultura empresarial, comunicación, imaxe corporativa e relación cos obxectivos.	S	5
CA2.11 Describíronse as actividades e os procesos básicos que se realizan nunha empresa de telecomunicacións e de informática, e delimitáronse as relacións de coordinación e dependencia dentro do sistema empresarial.	• PE.8 - Representación da organización dunha empresa do sector a través dun organigrama.	S	5
CA2.12 Elaborouse un plan de empresa que inclúa a idea de negocio, a localización, a organización do proceso produtivo e dos recursos necesarios, a responsabilidade social e o plan de marketing.	• PE.9 - Elaboración plan empresa	S	30
TOTAL			100

4.2.e) Contidos

Contidos
<p>Análise do contorno xeral dunha pequena ou mediana empresa dos sectores das telecomunicacións e da informática: aspectos tecnolóxico, económico, social, ambiental, demográfico e cultural.</p> <p>Análise do contorno específico dunha pequena ou mediana empresa dos sectores das telecomunicacións e da informática: clientela, provedores, administracións públicas, entidades financeiras e competencia.</p> <p>A persoa empresarial. Requisitos para o exercicio da actividade empresarial.</p> <p>Responsabilidade social da empresa e compromiso co desenvolvemento sustentable.</p> <p>Cultura empresarial, e comunicación e imaxe corporativas.</p> <p>Actividades e procesos básicos na empresa. Organización dos recursos dispoñibles. Externalización de actividades da empresa.</p>

4.2.f) Actividades de ensino e aprendizaxe, e de avaliación, con xustificación de para que e de como se realizarán, así como os materiais e os recursos necesarios para a súa realización e, de ser o caso, os instrumentos de avaliación

Que e para que	Como			Con que	Como e con que se valora	Duración (sesións)
Actividade (título e descrición)	Profesorado (en termos de tarefas)	Alumnado (tarefas)	Resultados ou produtos	Recursos	Instrumentos e procedementos de avaliación	
Localización e entorno empresarial. Identificación do contorno xeral e específico. - Ubicarase a empresa e identificaranse os elementos do contorno.	<ul style="list-style-type: none"> Sondaxe sobre cuestións da unidade. Explicación dos contidos. 	<ul style="list-style-type: none"> Identificación de PYMES. Identificación do contorno xeral e específico dunha empresa do sector. 	<ul style="list-style-type: none"> Esquema cos elementos do contorno xeral e específico. 	<ul style="list-style-type: none"> libro, prensa especializada, webs, etc. 	<ul style="list-style-type: none"> LC.1 - Valora a importancia das PYMES LC.2 - Analiza e valora a relación entre medioambiente e empresa. PE.1 - Describe os compoñentes do contorno. PE.2 - Describe os compoñentes do contorno. PE.3 - Describe os compoñentes do contorno para súa empresa. PE.8 - Representación da organización dunha empresa do sector a través dun organigrama. PE.9 - Elaboración plan empresa 	1,0

Que e para que	Como			Con que	Como e con que se valora	Duración (sesións)
Actividade (título e descrición)	Profesorado (en termos de tarefas)	Alumnado (tarefas)	Resultados ou produtos	Recursos	Instrumentos e procedementos de avaliación	
Localizar a empresa e identificar os clientes, provedores, administracións, etc. - Localizar a empresa e identificar os clientes, provedores, administracións, etc.	<ul style="list-style-type: none"> Sondaxe sobre os contidos. Explicación dos contidos. 	<ul style="list-style-type: none"> Valoración da importancia da responsabilidade social, cultura empresarial e imaxe. Representación gráfica da empresa a través dun organigrama. 	<ul style="list-style-type: none"> Identificación da responsabilidade social, imaxe corporativa e cultura empresarial dunha empresa. 	<ul style="list-style-type: none"> Libro, prensa especializada, webs, etc. 	<ul style="list-style-type: none"> LC.2 - Analiza e valora a relación entre medioambiente e empresa. PE.1 - Describe os compoñentes do contorno. PE.4 - Analiza a importancia da responsabilidade social. PE.5 - Identificación dos valores éticos e sociais nunha empresa do sector. PE.6 - Defínense os obxectivos empresariais tendo en conta os valores éticos e sociais. PE.7 - Análise da cultura empresarial, comunicación, imaxe corporativa e relación cos obxectivos. PE.8 - Representación da organización dunha empresa do sector a través dun organigrama. PE.9 - Elaboración plan empresa TO.1 - Valora as áreas máis importantes do balance social. 	1,0
TOTAL						2,0

4.3.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
3	MERCADO, MARKETING E PLAN DE OPERACIONS	15

4.3.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA2 - Decide a oportunidade de creación dunha pequena empresa para o desenvolvemento da idea emprendedora, tras a análise da relación entre a empresa e o contorno, do proceso produtivo, da organización dos recursos humanos e dos valores culturais e éticos.	NO

4.3.c) Obxectivos específicos da unidade didáctica

Obxectivos específicos	Act	Título das actividades	Duración (sesións)
1.1 Identificar os diferentes modelos de mercado, facer un estudo do mercado e analizar os compoñentes do marketing-mix.	1	Identificación de modelos de mercado, estudo de mercado e marketing mix.	5,0
2.1 Seleccionar as inversións, identificar os elementos de xestión de inventarios, coñecer os métodos de valoración de existencias. Coñecer e diferenciar os custos do autónomo e do persoal por conta allea.	2	Identificación e selección de inversións, as compras, o almacenamento, a xestión de inventarios e valoración de existencias. Os costes laborais autónomo e por conta allea.	3,0
3.1 Analizar costes fixos, variables, calcular umbral de rendabilidade e elaborar plan de produción.	3	Elaboración dun plan de produción.	7,0
TOTAL			15

4.3.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación	Instrumentos de avaliación	Mínimos exixibles	Peso cualificación (%)
CA2.5 Determináronse os elementos do contorno xeral e específico dunha pequena ou mediana empresa dos sectores das telecomunicacións e da informática en función da súa posible localización.	• PE.1 - Identificación elementos contorno xeral e específico.	S	5
CA2.12 Elaborouse un plan de empresa que inclúa a idea de negocio, a localización, a organización do proceso produtivo e dos recursos necesarios, a responsabilidade social e o plan de marketing.	• PE.2 - Elaboración plan empresa	S	95
TOTAL			100

4.3.e) Contidos

Contidos
<p>Análise do contorno xeral dunha pequena ou mediana empresa dos sectores das telecomunicacións e da informática: aspectos tecnolóxico, económico, social, ambiental, demográfico e cultural.</p> <p>Análise do contorno específico dunha pequena ou mediana empresa dos sectores das telecomunicacións e da informática: clientela, provedores, administracións públicas, entidades financeiras e competencia.</p> <p>Localización da empresa.</p> <p>Actividades e procesos básicos na empresa. Organización dos recursos dispoñibles. Externalización de actividades da empresa.</p> <p>Descrición dos elementos e estratexias do plan de produción e do plan de marketing.</p>

4.3.f) Actividades de ensino e aprendizaxe, e de avaliación, con xustificación de para que e de como se realizarán, así como os materiais e os recursos necesarios para a súa realización e, de ser o caso, os instrumentos de avaliación

Que e para que	Como			Con que	Como e con que se valora	Duración (sesións)
Actividade (título e descrición)	Profesorado (en termos de tarefas)	Alumnado (tarefas)	Resultados ou produtos	Recursos	Instrumentos e procedementos de avaliación	
Identificación de modelos de mercado, estudo de mercado e marketing mix. - Identifícaranse os tipos de mercado, farase unha investigación do mercado, analizarase o marketing-mix.	<ul style="list-style-type: none"> Sondaxe sobre os mercados. Explicación contidos. 	<ul style="list-style-type: none"> Identificar os diferentes modelos de mercado. Facer un estudo de mercado. 	<ul style="list-style-type: none"> Esquema dos tipos de mercado do estudo de mercado, resultados dunha análise Dafo, descrición das partes do marketing-mix. 	<ul style="list-style-type: none"> Libro, apuntes, webs especializadas, etc. 	<ul style="list-style-type: none"> PE.1 - Identificación elementos contorno xeral e específico. PE.2 - Elaboración plan empresa 	5,0
Identificación e selección de inversións, as compras, o almacenamento, a xestión de inventarios e valoración de existencias. Os custos laborais autónomo e por conta allea. - Identifícaranse e seleccionaranse as inversións en inmovilizado e existencias, identifícaranse os elementos da xestión de inventarios, coñeceranse os métodos de valoración de existencias. Coñeceranse os custos laborais do autónomo e do persoal.	<ul style="list-style-type: none"> Explicación contidos. Selección de inversións a partir dalgún método. Representación gráfica da xestión de inventarios. Análise dos custos laborais do autónomo e do persoal por conta allea. Representación gráfica do umbral de rendabilidade. 	<ul style="list-style-type: none"> Identificar as inversións. Diferenciar inversións a L/P de C/P. 	<ul style="list-style-type: none"> Esquema de inversións e selección das máis rendibles. Esquema dos custos fixos e variables e identificación e representación umbral de rendabilidade. 	<ul style="list-style-type: none"> Libro, apuntes, webs especializadas, aplicacións informáticas 	<ul style="list-style-type: none"> PE.2 - Elaboración plan empresa 	3,0
Elaboración dun plan de produción. - Elaborarase un plan de produción, tras analizar custos fixos, custos variables e umbral de rendabilidade.	<ul style="list-style-type: none"> Sondaxe ao alumnado. Explicación contidos. 	<ul style="list-style-type: none"> Analizar as partes explicadas que compoñen o plan de produción e elaborar un plan que inclua as mesmas. 	<ul style="list-style-type: none"> Incorporación o plan das partes mencionadas. 	<ul style="list-style-type: none"> Aplicacións informáticas, webs, etc. 	<ul style="list-style-type: none"> PE.2 - Elaboración plan empresa 	7,0
TOTAL						15,0

4.4.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
4	O EMPRENDEDOR E AS FORMAS XURÍDICAS	5

4.4.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA3 - Selecciona a forma xurídica tendo en conta as implicacións legais asociadas e o proceso para a súa constitución e posta en marcha.	NO

4.4.c) Obxectivos específicos da unidade didáctica

Obxectivos específicos	Act	Título das actividades	Duración (sesións)
1.1 Identifícanse as persoas físicas e persoas xurídicas, e a titularidade das empresas 1.2 Empresas cuxa titularidade corresponde as persoas físicas e cales a persoas xurídicas.	1	O empresario individual e as sociedades.	1,0
2.1 Identifícanse os requisitos a cumprir polo empresario individual e as súas responsabilidades. 2.2 Identifícanse as obrigas cos diferentes organismos oficiais. 2.3 Comprobaronse as axudas e subvencións.	2	O empresario individual.	1,0
3.1 Identifícanse os distintos tipos de sociedades mercantís, de economía social e irregulares. 3.2 Comprobaronse as características destas sociedades e as súas obrigas cos organismos oficiais. 3.3 Comprobaronse as axudas e subvencións.	3	Tipos de sociedades.	2,0
4.1 Identificar a forma xurídica, trámites de posta en marcha, axudas e subvencións para a mesma.	4	Cumprimentación plan empresa.	1,0
TOTAL			5

4.4.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación	Instrumentos de avaliación	Mínimos exixibles	Peso cualificación (%)
CA3.1 Analízase o concepto de persoa empresarial, así como os requisitos que cumpren para desenvolver a actividade empresarial.	• PE.1 - Requisitos da persoa empresarial.	S	10
CA3.2 Analízanse as formas xurídicas da empresa e determinándose as vantaxes e as desvantaxes de cada unha en relación coa súa idea de negocio.	• PE.2 - Formas Xurídicas	S	20
CA3.3 Valorouse a importancia das empresas de economía social nos sectores das telecomunicacións e da informática.	• TO.1 - Concienciación das empresas de economía social.	S	5
CA3.4 Especificouse o grao de responsabilidade legal das persoas propietarias da empresa en función da forma xurídica elixida.	• PE.3 - Responsabilidade dos propietarios.	S	10
CA3.5 Diferenciouse o tratamento fiscal establecido para cada forma xurídica de empresa.	• PE.4 - Obrigas Fiscais	S	10
CA3.6 Identifícanse os trámites exixidos pola lexislación para a constitución dunha pequena ou mediana empresa en función da súa forma xurídica.	• PE.5 - Trámites constitución.	S	10
CA3.7 Identifícanse as vías de asesoramento e xestión administrativa externas á hora de pór en marcha unha pequena ou mediana empresa.	• PE.6 - Vías de asesoramento.	S	10
CA3.9 Inclúese no plan de empresa información relativa á elección da forma xurídica, os trámites administrativos, as axudas e as subvencións.	• PE.7 - inclusión de forma xurídica trámites e axudas e subvencións.	S	25

TOTAL	100
-------	-----

4.4.e) Contidos

Contidos
<p>Formas xurídicas das empresas.</p> <p>Responsabilidade legal do empresario.</p> <p>A fiscalidade da empresa como variable para a elección da forma xurídica.</p> <p>Proceso administrativo de constitución e posta en marcha dunha empresa.</p> <p>Vías de asesoramento para a elaboración dun proxecto empresarial e para a posta en marcha da empresa.</p> <p>Axudas e subvencións para a creación dunha empresa dos sectores das telecomunicacións e da informática.</p> <p>Plan de empresa: elección da forma xurídica, trámites administrativos, e xestión de axudas e subvencións.</p>

4.4.f) Actividades de ensino e aprendizaxe, e de avaliación, con xustificación de para que e de como se realizarán, así como os materiais e os recursos necesarios para a súa realización e, de ser o caso, os instrumentos de avaliación

Que e para que	Como			Con que	Como e con que se valora	Duración (sesións)
Actividade (título e descrición)	Profesorado (en termos de tarefas)	Alumnado (tarefas)	Resultados ou produtos	Recursos	Instrumentos e procedementos de avaliación	
O empresario individual e as sociedades. - Identifícanse as persoas físicas e persoas xurídicas, e a titularidade das empresas	<ul style="list-style-type: none"> • Facer unha sondaxe sobre os contidos • Explicar os contidos 	<ul style="list-style-type: none"> • Realizar unha análise das distintas formas xurídicas 	<ul style="list-style-type: none"> • Distinguir as formas xurídicas 	<ul style="list-style-type: none"> • Libro, apuntes, revistas profesionais, prensa, internet (webs especializadas), etc. 	<ul style="list-style-type: none"> • PE.1 - Requisitos da persoa empresaria. • PE.2 - Formas Xurídicas 	1,0
O empresario individual. - Identifícanse os requisitos, características, obrigas e outros trámites.	<ul style="list-style-type: none"> • Sondaxe dos contidos • Explicación dos contidos 	<ul style="list-style-type: none"> • Identificar os requisitos dos empresarios individuais e as súas obrigas e responsabilidades, axudas e subvencións as que ten dereito. 	<ul style="list-style-type: none"> • Esquema de requisitos, obrigas, trámites, axudas e subvencións 	<ul style="list-style-type: none"> • Libro, apuntes, revistas profesionais, prensa, internet (webs especializadas), etc. 	<ul style="list-style-type: none"> • PE.1 - Requisitos da persoa empresaria. • PE.2 - Formas Xurídicas • PE.3 - Responsabilidade dos propietarios. • PE.4 - Obrigas Fiscais • PE.5 - Trámites constitución. • PE.6 - Vías de asesoramento. • PE.7 - Inclusión de forma xurídica trámites e axudas e subvencións. 	1,0

Que e para que	Como			Con que	Como e con que se valora	Duración (sesións)
Actividade (título e descrición)	Profesorado (en termos de tarefas)	Alumnado (tarefas)	Resultados ou produtos	Recursos	Instrumentos e procedementos de avaliación	
Tipos de sociedades. - Identificaranse os requisitos, características, obrigas e outros trámites para as diferentes sociedades.	<ul style="list-style-type: none"> Sondaxe ao alumnado sobre os tipos de sociedades. Explicación dos contidos 	<ul style="list-style-type: none"> Identificar as características fundamentais das sociedades, así como as súas obrigas e axudas ou subvencións 	<ul style="list-style-type: none"> Realizar un esquema das características, obrigas, axudas e subvencións 	<ul style="list-style-type: none"> Libro, apuntes, revistas profesionais, prensa, internet (webs especializadas), etc. 	<ul style="list-style-type: none"> PE.1 - Requisitos da persoa empresaria. PE.2 - Formas Xurídicas PE.3 - Responsabilidade dos propietarios. PE.4 - Obrigas Fiscais PE.5 - Trámites constitución. PE.6 - Vías de asesoramento. PE.7 - inclusión de forma xurídica trámites e axudas e subvencións. TO.1 - Concienciación das empresas de economía social. 	2,0
Cumprimentación plan empresa. - Seleccionarase a forma xurídica mais axeitada de acordo coa idea de negocio elegida.	<ul style="list-style-type: none"> Sondear sobre a forma xurídica da idea de negocio do alumno. Asesorar sobre a forma xurídica mais axeitada. 	<ul style="list-style-type: none"> Elexir a forma xurídica adecuada de acordo coas vantaxes e desvantaxes da mesma e identificar todos os trámites de posta en marcha. 	<ul style="list-style-type: none"> Incorporar os datos o seu plan de empresa 	<ul style="list-style-type: none"> Libro, apuntes, revistas profesionais, prensa, internet (webs especializadas), etc. 	<ul style="list-style-type: none"> PE.7 - inclusión de forma xurídica trámites e axudas e subvencións. 	1,0
TOTAL						5,0

4.5.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
5	A FISCALIDADE	5

4.5.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA4 - Realiza actividades de xestión administrativa e financeira básica dunha pequena ou mediana empresa, identifica as principais obrigas contables e fiscais, e formaliza a documentación.	NO

4.5.c) Obxectivos específicos da unidade didáctica

Obxectivos específicos	Act	Título das actividades	Duración (sesións)
1.1 Describir os diferentes tributos. 1.2 Saber os elementos comúns dos impostos. 1.3 Relacionar os tributos co organismo que os xestiona.	1	Diferenciación dos tributos.	1,0
2.1 Saber a quen afecta iste imposto, interpretar as partes en que se divide así como o cálculo dos rendementos e coñecer calendario fiscal.	2	Interpretación do IRPF.	1,0
3.1 Saber a quen afecta iste imposto, interpretar as partes en que se divide así como o cálculo dos rendementos e coñecer o calendario fiscal.	3	Interpretación do IS.	1,0
4.1 Coñecer os tipos de IVE e a que afectan, coñecer a súa relación coa empresa e interpretar a súa liquidación así como coñecer o calendario fiscal das declaracións.	4	Interpretación do IVE.	2,0
TOTAL			5

4.5.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación	Instrumentos de avaliación	Mínimos exixibles	Peso cualificación (%)
CA4.3 Definíronse as obrigas fiscais (declaración censual, IAE, liquidacións trimestrais, resúmenes anuais, etc.) dunha pequena e dunha mediana empresa relacionada coas telecomunicacións e a informática, e diferenciáronse os tipos de impostos no calendario fiscal (liquidacións trimestrais e liquidacións anuais).	• PE.1 - Taboa sobre os diferentes impostos e a súa interpretación	S	100
TOTAL			100

4.5.e) Contidos

Contidos
Obrigas fiscais dunha pequena e dunha mediana empresa.

4.5.f) Actividades de ensino e aprendizaxe, e de avaliación, con xustificación de para que e de como se realizarán, así como os materiais e os recursos necesarios para a súa realización e, de ser o caso, os instrumentos de avaliación

Que e para que	Como			Con que	Como e con que se valora	Duración (sesións)
Actividade (título e descrición)	Profesorado (en termos de tarefas)	Alumnado (tarefas)	Resultados ou produtos	Recursos	Instrumentos e procedementos de avaliación	

Que e para que	Como			Con que	Como e con que se valora	Duración (sesións)
Actividade (título e descrición)	Profesorado (en termos de tarefas)	Alumnado (tarefas)	Resultados ou produtos	Recursos	Instrumentos e procedementos de avaliación	
Diferenciación dos tributos. - Diferenciaranse os tipos de tributos; recoñécense os elementos dos impostos e clasifícanse os tributos según os organismos que os xestionan.	<ul style="list-style-type: none"> Sondaxe na aula sobre os tributos. Explicación dos contidos 	<ul style="list-style-type: none"> Coloquio sobre os tributos. Esquema dos diferentes tributos. 	<ul style="list-style-type: none"> Concienciación da importancia dos tributos. Diferenciación dos diferentes tributos 	<ul style="list-style-type: none"> Libro, web AET e outras webs especializadas, impresos oficiais, etc. 	<ul style="list-style-type: none"> PE.1 - Taboa sobre os diferentes impostos e a súa interpretación 	1,0
Interpretación do IRPF. - Interpretaranse as diferentes partes do IRPF así como o cálculo dos rendementos e coñecerase o calendario fiscal.	<ul style="list-style-type: none"> Sondaxe sobre o IRPF. Explicación dos contidos 	<ul style="list-style-type: none"> Interpretar o imposto. Coñecer o calendario fiscal 	<ul style="list-style-type: none"> Interpretación deste imposto e coñecemento do calendario fiscal 	<ul style="list-style-type: none"> Libro, web AET e outras específicas, manuais, impresos, etc. 	<ul style="list-style-type: none"> PE.1 - Taboa sobre os diferentes impostos e a súa interpretación 	1,0
Interpretación do IS. - Interpretaranse as diferentes partes do IS así como o cálculo dos rendementos e coñecer o calendario fiscal.	<ul style="list-style-type: none"> Sondaxe sobre este imposto. Explicación dos contidos. 	<ul style="list-style-type: none"> Interpretar o imposto. Coñecer o calendario fiscal. 	<ul style="list-style-type: none"> Interpretación do imposto e coñecemento do calendario fiscal. 	<ul style="list-style-type: none"> libro, web AET, outras webs específicas, manuais de facenda e outros. 	<ul style="list-style-type: none"> PE.1 - Taboa sobre os diferentes impostos e a súa interpretación 	1,0
Interpretación do IVE. - Coñeceranse os distintos tipos de IVE, como afecta as actividades empresariais e interpretase a súa liquidación e o calendario fiscal.	<ul style="list-style-type: none"> Sondaxe sobre o imposto. Explicación dos contidos. 	<ul style="list-style-type: none"> Interpretar os diferentes IVEs. Interpretar o funcionamento e as liquidacións. 	<ul style="list-style-type: none"> Interpretación do funcionamento do imposto, coñecer o calendario de liquidacións 	<ul style="list-style-type: none"> Libro, web AET e outras específicas, manuais, impresos, etc. 	<ul style="list-style-type: none"> PE.1 - Taboa sobre os diferentes impostos e a súa interpretación 	2,0
TOTAL						5,0

4.6.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
6	A CONTABILIDADE	5

4.6.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA4 - Realiza actividades de xestión administrativa e financeira básica dunha pequena ou mediana empresa, identifica as principais obrigas contables e fiscais, e formaliza a documentación.	NO

4.6.c) Obxectivos específicos da unidade didáctica

Obxectivos específicos	Act	Título das actividades	Duración (sesións)
1.1 Elaborar un listado con contas de activo e pasivo, Interpretar a conta de perdas e ganancias e un balance de situación.	1	Identificación das masas patrimoniais, conta de resultados e interpretación do datos contables. Libros obrigatorios.	2,0
2.1 Calcular ratios de tesourería e liquidez, analizar o balance de situación a través do fondo de manobra, elaborar un plan financeiro e un orzamento de tesourería.	2	Análise contable e plan económico-financeiro.	3,0
TOTAL			5

4.6.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación	Instrumentos de avaliación	Mínimos exixibles	Peso cualificación (%)
CA4.1 Analizáronse os conceptos básicos de contabilidade, así como as técnicas de rexistro da información contable: activo, pasivo, patrimonio neto, ingresos, gastos e contas anuais.	• PE.1 - Identificación dos elementos patrimoniais.	S	25
CA4.2 Descríbense as técnicas básicas de análise da información contable, en especial no referente ao equilibrio da estrutura financeira e á solvencia, á liquidez e á rendibilidade da empresa.	• PE.2 - Interpretación da análise contable, ratios, fondo de manobra e solvencia.	S	20
CA4.5 Elaborouse o plan financeiro e analizouse a viabilidade económica e financeira do proxecto empresarial.	• PE.3 - Realizar un plan económico-financeiro e ver a viabilidade económica e financeira.	S	55
TOTAL			100

4.6.e) Contidos

Contidos
Concepto e noções básicas de contabilidade: activo, pasivo, patrimonio neto, ingresos, gastos e contas anuais.
Análise da información contable: equilibrio da estrutura financeira e razóns financeiras de solvencia, liquidez e rendibilidade da empresa.
Plan financeiro: estudo da viabilidade económica e financeira.
Coidado na elaboración da documentación administrativo-financeira.

4.6.f) Actividades de ensino e aprendizaxe, e de avaliación, con xustificación de para que e de como se realizarán, así como os materiais e os recursos necesarios para a súa realización e, de ser o caso, os instrumentos de avaliación

Que e para que	Como			Con que	Como e con que se valora	Duración (sesións)
Actividade (título e descrición)	Profesorado (en termos de tarefas)	Alumnado (tarefas)	Resultados ou produtos	Recursos	Instrumentos e procedementos de avaliación	

Que e para que	Como			Con que	Como e con que se valora	Duración (sesións)
Actividade (título e descrición)	Profesorado (en termos de tarefas)	Alumnado (tarefas)	Resultados ou produtos	Recursos	Instrumentos e procedementos de avaliación	
Identificación das masas patrimoniais, conta de resultados e interpretación do datos contables. Libros obrigatorios. - Identificarase o activo, pasivo e neto. A conta de perdas e ganancias.Os libros obrigatorios.	<ul style="list-style-type: none"> Explicación de contidos Identificación dos elementos patrimoniais dunha empresa do entorno. 	<ul style="list-style-type: none"> Relacionar os elementos patrimoniais coa súa correspondente masa patrimonial, Diferenciar a contas de ventas e ingresos, compras e gastos e interpretar a conta de resultados 	<ul style="list-style-type: none"> Representación do patrimonio. 	<ul style="list-style-type: none"> libro, webs especializadas, apuntes, etc. 	<ul style="list-style-type: none"> PE.1 - Identificación dos elementos patrimoniais. PE.2 - nterpretación da análise contable, ratios, fondo de manobra e solvencia. 	2,0
Análise contable e plan económico-financiero. - Analizaranse os ratios financeiros, a rendabilidade o fondo de manobra e o plan económico-financiero.	<ul style="list-style-type: none"> Explicación dos contidos. Resolución e interpretación dun exercicio cos cálculos propios desta unidade. etc. 	<ul style="list-style-type: none"> Calcular os ratios e fondo de manobra e interpretar os resultados. Facer un plan previsible financeiro e un orzamento de tesourería. 	<ul style="list-style-type: none"> Representación da situación da empresa. 	<ul style="list-style-type: none"> Libro, apuntes, impresos para rellenar, follos de calculo, webs especializadas, etc. 	<ul style="list-style-type: none"> PE.3 - Realizar un plan económico-financiero e ver a viabilidade económica e financeira. 	3,0
TOTAL						5,0

4.7.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
7	A FINANCIACIÓN	3

4.7.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA3 - Selecciona a forma xurídica tendo en conta as implicacións legais asociadas e o proceso para a súa constitución e posta en marcha.	NO

4.7.c) Obxectivos específicos da unidade didáctica

Obxectivos específicos	Act	Título das actividades	Duración (sesións)
1.1 Describir e diferenciar as distintas fontes de financiación.	1	Identificación das fontes de financiación.	3,0
TOTAL			3

4.7.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación	Instrumentos de avaliación	Mínimos exixibles	Peso cualificación (%)
CA3.8 Analizáronse as axudas e subvencións para a creación e posta en marcha de empresas de telecomunicacións e de informática tendo en conta a súa localización.	• PE.1 - Identificación das fontes de financiación.	S	45
CA3.9 Inclúise no plan de empresa información relativa á elección da forma xurídica, os trámites administrativos, as axudas e as subvencións.	• PE.2 - Inclusión das fontes de financiación no PE.	S	55
TOTAL			100

4.7.e) Contidos

Contidos
Axudas e subvencións para a creación dunha empresa dos sectores das telecomunicacións e da informática.
Plan de empresa: elección da forma xurídica, trámites administrativos, e xestión de axudas e subvencións.
Análise das necesidades de investimento e das fontes de financiamento dunha pequena e dunha mediana empresa nos sectores das telecomunicacións e da informática.

4.7.f) Actividades de ensino e aprendizaxe, e de avaliación, con xustificación de para que e de como se realizarán, así como os materiais e os recursos necesarios para a súa realización e, de ser o caso, os instrumentos de avaliación

Que e para que	Como			Con que	Como e con que se valora	Duración (sesións)
Actividade (título e descrición)	Profesorado (en termos de tarefas)	Alumnado (tarefas)	Resultados ou produtos	Recursos	Instrumentos e procedementos de avaliación	
Identificación das fontes de financiación. - Identificaranse as fontes de financiación propias e alleas (privadas e públicas).	• Explicación dos contidos	• Describir as diferentes formas de financiación. Analizar a máis favorable para a empresa.	• Realizar un esquema das fontes de financiación elixindo a máis axeitada	• Libro, prensa especializada, webs especializadas, follas de calculo, etc.	• PE.1 - Identificación das fontes de financiación. • PE.2 - Inclusión das fontes de financiación no PE.	3,0
TOTAL						3,0

XUNTA
DE GALICIA

CONSELLERÍA DE CULTURA,
EDUCACIÓN, FORMACIÓN
PROFESIONAL E UNIVERSIDADES

ANEXO XIII
MODELO DE PROGRAMACIÓN DE MÓDULOS
PROFESIONAIS

4.8.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
8	DOCUMENTOS ADMINISTRATIVOS E DE PAGAMENTO	3

4.8.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA4 - Realiza actividades de xestión administrativa e financeira básica dunha pequena ou mediana empresa, identifica as principais obrigas contables e fiscais, e formaliza a documentación.	NO

4.8.c) Obxectivos específicos da unidade didáctica

Obxectivos específicos	Act	Título das actividades	Duración (sesións)
1.1 Coñecer as partes dos documentos e a súa función no proceso comercial.	1	identificación dos documentos comerciais e de pago e cobro.	1,0
2.1 Formalizaranse os diferentes documentos.	2	Formalización da documentación.	2,0
TOTAL			3

4.8.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación	Instrumentos de avaliación	Mínimos exixibles	Peso cualificación (%)
CA4.4 Formalizouse con corrección, mediante procesos informáticos, a documentación básica de carácter comercial e contable (notas de pedido, albarás, facturas, recibos, cheques, obrigas de pagamento e letras de cambio) para unha pequena e unha mediana empresa dos sectores das telecomunicacións e da informática, e describíronse os circuitos que recorre esa documentación na empresa.	• PE.1 - Compresión e formalización de documentos.	S	100
TOTAL			100

4.8.e) Contidos

Contidos
Ciclo de xestión administrativa nunha empresa dos sectores das telecomunicacións e da informática: documentos administrativos e documentos de pagamento.
Coidado na elaboración da documentación administrativo-financeira.

4.8.f) Actividades de ensino e aprendizaxe, e de avaliación, con xustificación de para que e de como se realizarán, así como os materiais e os recursos necesarios para a súa realización e, de ser o caso, os instrumentos de avaliación

Que e para que	Como			Con que	Como e con que se valora	Duración (sesións)
Actividade (título e descrición)	Profesorado (en termos de tarefas)	Alumnado (tarefas)	Resultados ou produtos	Recursos	Instrumentos e procedementos de avaliación	
identificación dos documentos comerciais e de pago e cobro. - Identificaranse as diferentes partes dos documentos.	• Explicación dos contidos. Verificación da comprensión dos mesmos.	• Identificación dos diferentes documentos e da súa función.	• Esquema do circuito destes documentos.	• Libro, apuntes, webs, documentos orixinais, etc.	• PE.1 - Compresión e formalización de documentos.	1,0
Formalización da documentación. - Formalizaranse os diferentes documentos	• Explicación contidos. Corrección dos documentos elaborados		• Documentación formalizada	• Impresos de documentación en web, en papel, etc.	• PE.1 - Compresión e formalización de documentos.	2,0

TOTAL		3,0
-------	--	-----

4.9.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
9	O PLAN DE EMPRESA	20

4.9.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA1 - Desenvolve o seu espírito emprendedor identificando as capacidades asociadas a el e definindo ideas emprendedoras caracterizadas pola innovación e a creatividade.	NO
RA2 - Decide a oportunidade de creación dunha pequena empresa para o desenvolvemento da idea emprendedora, tras a análise da relación entre a empresa e o contorno, do proceso produtivo, da organización dos recursos humanos e dos valores culturais e éticos.	NO
RA3 - Selecciona a forma xurídica tendo en conta as implicacións legais asociadas e o proceso para a súa constitución e posta en marcha.	NO
RA4 - Realiza actividades de xestión administrativa e financeira básica dunha pequena ou mediana empresa, identifica as principais obrigas contables e fiscais, e formaliza a documentación.	NO

4.9.c) Obxectivos específicos da unidade didáctica

Obxectivos específicos	Act	Título das actividades	Duración (sesións)
1.1 Describir a idea despois de facer estudos sobre a mesma.	1	Identificación da idea de negocio.	2,0
2.1 Describirase o entorno e localización da empresa e a súa relación co medio ambiente así como outros valores da cultura empresarial.	2	Análise do entorno e localización da empresa.	1,0
3.1 Elaborar un plan RRHH, facer unha análise DAFO, analizar os elementos do marketing-mix, seleccionar as inversións a través dun método obxectivo. Describir os custos fixos e variables e facer o cálculo do umbral de rentabilidade.	3	Descrición da organización, Análise do mercado e identificación de custos fixos e variables.	14,0
4.1 Elegir e describir a forma xurídica idónea e os trámites para a súa posta en marcha.	4	Selección da forma xurídica e trámites para a posta en marcha.	1,0
5.1 Describir os tributos que afectan a empresa e calendario fiscal, elaborar un plan económico financeiro e analizar o balance de situación así como cumprimentar a documentación administrativa-comercial.	5	Descrición da fiscalidade, plan económico financeiro, balance situación, e documentación administrativa.	2,0
TOTAL			20

4.9.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación	Instrumentos de avaliación	Mínimos exigibles	Peso cualificación (%)
CA1.8 Analízase a estrutura dun proxecto empresarial e valorase a súa importancia como paso previo á creación dunha pequena empresa.	• TO.1 - Valoración sobre a estrutura do proxecto.	S	10
CA2.12 Elaborase un plan de empresa que inclúa a idea de negocio, a localización, a organización do proceso produtivo e dos recursos necesarios, a responsabilidade social e o plan de marketing.	• PE.1 - Elaboración plan empresa	S	73
CA3.9 Inclúese no plan de empresa información relativa á elección da forma xurídica, os trámites administrativos, as axudas e as subvencións.	• PE.2 - Descrición forma xurídica e trámites, axudas e subvencións.	S	8
CA4.3 Defínense as obrigas fiscais (declaración censual, IAE, liquidacións trimestrais, resúmenes anuais, etc.) dunha pequena e dunha mediana empresa relacionada coas telecomunicacións e a informática, e diferénciáronse os tipos de impostos no calendario fiscal (liquidacións trimestrais e liquidacións anuais).	• PE.3 - Identificación das obrigas fiscais.	S	4
CA4.5 Elaborase o plan financeiro e analízase a viabilidade económica e financeira do proxecto empresarial.	• PE.4 - Elaboración plan económico-financiero.	S	5
TOTAL			100

4.9.e) Contidos

Contidos
Innovación e desenvolvemento económico. Principais características da innovación na actividade dos sectores das telecomunicacións e da informática (materiais, tecnoloxía, organización da produción, etc.).
A cultura emprendedora na Unión Europea, en España e en Galicia.
Factores clave das persoas emprendedoras: iniciativa, creatividade, formación, responsabilidade e colaboración.
Actuación das persoas emprendedoras nos sectores das telecomunicacións e da informática.
O risco como factor inherente á actividade emprendedora.
Valoración do traballo por conta propia como fonte de realización persoal e social.
Ideas emprendedoras: fontes de ideas, maduración e avaliación destas.
Proxecto empresarial: importancia e utilidade, estrutura e aplicación no ámbito das telecomunicacións e da informática.
Descrición dos elementos e estratexias do plan de produción e do plan de márketing.
Plan de empresa: elección da forma xurídica, trámites administrativos, e xestión de axudas e subvencións.
Análise das necesidades de investimento e das fontes de financiamento dunha pequena e dunha mediana empresa nos sectores das telecomunicacións e da informática.
Concepto e nocións básicas de contabilidade: activo, pasivo, patrimonio neto, ingresos, gastos e contas anuais.
Análise da información contable: equilibrio da estrutura financeira e razóns financeiras de solvencia, liquidez e rendibilidade da empresa.
Plan financeiro: estudo da viabilidade económica e financeira.
Obrigas fiscais dunha pequena e dunha mediana empresa.
Ciclo de xestión administrativa nunha empresa dos sectores das telecomunicacións e da informática: documentos administrativos e documentos de pagamento.
Coidado na elaboración da documentación administrativo-financeira.

4.9.f) Actividades de ensino e aprendizaxe, e de avaliación, con xustificación de para que e de como se realizarán, así como os materiais e os recursos necesarios para a súa realización e, de ser o caso, os instrumentos de avaliación

Que e para que	Como			Con que	Como e con que se valora	Duración (sesións)
Actividade (título e descrición)	Profesorado (en termos de tarefas)	Alumnado (tarefas)	Resultados ou produtos	Recursos	Instrumentos e procedementos de avaliación	
Identificación da idea de negocio. - Identifícase a idea, analízase, valorase e concretase.	<ul style="list-style-type: none"> Asesoramento sobre a idea. 	<ul style="list-style-type: none"> Despois de barallar varias ideas e valorar vantaxes e inconvenientes decantarse pola máis axeitada. 	<ul style="list-style-type: none"> Descrición da idea 	<ul style="list-style-type: none"> Libro, prensa especializada, webs, etc. 	<ul style="list-style-type: none"> PE.1 - Elaboración plan empresa TO.1 - Valoración sobre a estrutura do proxecto. 	2,0
Análise do entorno e localización da empresa. - Analízase o entorno da empresa e localízase e mesma tendo en conta valores éticos e sociais.	<ul style="list-style-type: none"> Asesoramento e corrección sobre a localización empresarial, os elementos do entorno e os valores éticos e sociais. 	<ul style="list-style-type: none"> Localizar xeográfica da empresa, identificar os elementos do entorno e ter en conta os valores éticos e sociais 	<ul style="list-style-type: none"> Descrición coa localización, cos elementos do entorno e cos valores éticos e sociais para a empresa. 	<ul style="list-style-type: none"> Libro, prensa, webs, etc. 	<ul style="list-style-type: none"> PE.1 - Elaboración plan empresa 	1,0
Descrición da organización, Análise do mercado e identificación de costes fixos e variables. - Describírase o Plan de RRHH, analizarase o mercado e o marketing mix. Identifícaranse custos fixos e variables.	<ul style="list-style-type: none"> Asesoramento e corrección do plan de RRHH, análise DAFO, marketing-mix, aprovisionamento, custos fixos e variables e umbral de rendibilidade da empresa. 	<ul style="list-style-type: none"> Describir o plan de RRHH, o análise DAFO, marketing-mix, aprovisionamento, custos fixos e variables e umbral de rendibilidade da empresa. 	<ul style="list-style-type: none"> Esquema plan RRHH, plan de marketing, costes e umbral de rendibilidade. 	<ul style="list-style-type: none"> Libro, apuntes, webs, aplicacións informáticas, etc. 	<ul style="list-style-type: none"> PE.1 - Elaboración plan empresa 	14,0

Que e para que	Como			Con que	Como e con que se valora	Duración (sesións)
Actividade (título e descrición)	Profesorado (en termos de tarefas)	Alumnado (tarefas)	Resultados ou produtos	Recursos	Instrumentos e procedementos de avaliación	
Selección da forma xurídica e trámites para a posta en marcha. - Seleccionarase a forma xurídica e describiranse os trámites de posta en marcha.	<ul style="list-style-type: none"> Asesoramento e corrección sobre a forma xurídica e os trámites de posta en marcha. 	<ul style="list-style-type: none"> Seleccionar e describir unha forma xurídica e establecer os trámites a realizar para a súa posta en marcha 	<ul style="list-style-type: none"> Esquema coa forma xurídica e os trámites a realizar para a posta en marcha. 	<ul style="list-style-type: none"> Libro, apuntes, webs especializadas, etc. 	<ul style="list-style-type: none"> PE.2 - Descrición forma xurídica e trámites, axudas e subvencións. 	1,0
Descrición da fiscalidade, plan económico financeiro, balance situación, e documentación administrativa. - Descrición da fiscalidade, plan económico financeiro, balance situación, e documentación administrativa.	<ul style="list-style-type: none"> Asesoramento e corrección dos tributos que afectan a empresa e o calendario fiscal, plan económico financeiro, balance de situación e documentación administrativa. 	<ul style="list-style-type: none"> Identificar os tributos e o calendario fiscal da empresa, elaborar un plan económico-financeiro, interpretar o balance de situación e elaborar documentación económico-financeira. 	<ul style="list-style-type: none"> Esquema cos tributos que afectan a empresa así como prazos, confeccionar folia de cálculo cun plan económico-financeiro, interpretar o balance de situación e elaborar a documentación administrativo-comercial necesaria 	<ul style="list-style-type: none"> Libro, prensa, impresos, webs, aplicacións informáticas, etc. 	<ul style="list-style-type: none"> PE.3 - Identificación das obrigas fiscais. PE.4 - Elaboración plan económico-financeiro. 	2,0
TOTAL						20,0

5. Mínimos exigibles para alcanzar a avaliación positiva e os criterios de cualificación

5.1 MINIMOS ESIXIBLES.

Establécense como mínimos esixibles os seguintes:

- Valora a importancia da iniciativa individual, a creatividade e a formación como requisitos indispensables para poder desenvolver con éxito unha actividade emprendedora e identifica ideas innovadoras.
- Identifica os elementos do contorno xeral e específico dunha pequena ou mediana empresa e realiza o seu análise DAFO.
- Coñece os custos sociais das empresas.
- Valora a ética e a cultura empresarial.
- Pensa nunha boa idea de negocio.
- Coñece a estrutura do proxecto empresarial.
- Confecciona, segundo os pasos indicados, un plan de empresa para o seu sector de actividade.
- Identifica os requisitos para ser empresario.
- Coñece as características das empresas segundo a forma xurídica así como as vantaxes e desvantaxes de cada unha.
- Sabe as implicacións da responsabilidade económica limitada e ilimitada.
- Explica todos os trámites que se deben levar a cabo para por en marcha a actividade empresarial do seu proxecto empresarial.
- Identifica as axudas, subvencións e fontes de financiamento tanto a curto como a longo prazo ás que poden optar as empresas.
- Cumprimenta correctamente un pedido, albará, factura, cheque, letra, pagaré e recibo e distingue que empresa é a que debe elaboralo e o circuíto que percorre.
- Coñece os principais libros contables e cumprimenta correctamente un balance simple ea conta de resultados.
- Describe os catro elementos do marketing mix e relaciona as nocións básicas sobre o produto, prezo, promoción e distribución do produto.
- Coñece as principais características do IRPF, IS, IVE e impostos municipais así como o calendario fiscal, e identifica qué impostos afectan a cada forma xurídica.

5.2. CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN:

A cualificación do módulo será numérica, entre 1 e 10, sen decimais, considerándose positivas as puntuacións iguais ou superiores a 5. Os alumnos que non acaden unha nota de cinco puntos na cualificación das avaliacións, estarán obrigados a realizar as correspondentes probas de recuperación de acordo cos criterios que se establecen no apartado 6.a). Se nalgún trimestre se realizasen máis de unha proba escrita, será preciso obter nelas unha puntuación mínima de 4 para que poida facer media. En caso contrario o alumno deberá recuperar os contidos non superados no trimestre. A nota media dos parciais deberá dar resultado unha puntuación mínima de 5 para poder superar a avaliación.

A superación do segundo trimestre non suporá a superación do primeiro no caso de que éste estivera suspenso, debendo o alumno recuperar os contidos que non teña superados.

A cualificación da 2ª avaliación será a cualificación final do módulo. Esta calcularase como a nota media das diferentes notas parciais obtidas na 1ª e na 2ª avaliación. Para o alumnado que teña pendente algunha avaliación a nota do segundo trimestre será, como máximo, 4, debendo recuperar a materia pendente no período de recuperación de xuño. Considerarase que o alumno superou o módulo se obtén unha puntuación mínima total de 5 sobre 10 puntos.

Os INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN empregados para valorar os resultados de aprendizaxe son:

* Probas escritas: que consistirán nun cuestionario de preguntas tipo test (puntuando negativamente as respostas incorrectas), preguntas curtas de desenvolvemento e exercicios de cálculo numérico. Todas as preguntas de cada proba escrita sumarán 10 puntos.

* Proxecto empresarial: consistirá na elaboración dun plan de empresa, debendo estar debidamente cumprimentado en todo-los seus apartados. O alumno deberá entregar o plan en papel debidamente presentado e cumprindo os prazos establecido, e deberá expoñer de forma oral a parte correspondente de cada trimestre ao final do mesmo.

* Actividades/ casos prácticos: poden ser actividades ou casos prácticos a resolver de forma individual ou por parellas ou equipos de traballo.

Os CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN que se empregarán para avaliar ao alumno/a e o peso que ten cada instrumento de avaliación é o seguinte:

- 1) Proba escrita: Cun peso do 70% sobre a puntuación total da cualificación.
- 2) Proxecto empresarial: Cun peso do 25% sobre a puntuación total da cualificación.
- 3) Actividades e casos prácticos: Cun peso do 5% sobre a puntuación total da cualificación. As actividades e casos prácticos deberán estar debidamente realizados e entregados nos prazos establecidos.

Para superar positivamente o módulo é preciso acadar como mínimo 5 puntos na avaliación final.

A cualificación de cada avaliación será numérica, entre un e dez, sen decimais. Consideraranse positivas as puntuacións iguais ou superiores a cinco. Se ó facer a media aritmética resulta un número con decimais, cando o primeiro decimal sexa igual ou superior a 75, a nota redondéase á alza. Pola contra, se ese primeiro decimal é inferior a 75, a nota sería redondeada á baixa. Exemplo: un 5,75 quedará en 6; un 6,74 sería tamén un 6.

Os alumnos/as serán informados do peso de cada actividade e das instrucións precisas para a superación de cada unha delas ao comezo do curso.

6. Procedemento para a recuperación das partes non superadas

6.a) Procedemento para definir as actividades de recuperación

ACTIVIDADES DE RECUPERACIÓN DA TOTALIDADE DO MÓDULO OU BEN DE PARTE DO MESMO, AO FINAL DO PERÍODO LECTIVO:

Para aqueles alumnos/as que suspenderan algún trimestre, o profesor deseñará unha serie de exercicios e actividades a realizar polos/as estudantes de forma autónoma fóra do horario escolar, podendo preguntar dúbidas nas horas de tutoría ou durante as clases, se fose necesario. Estas tarefas serán as mesmas cas establecidas nas unidades didácticas traballadas durante o trimestre, modificando datos e levando a cabo unha atención educativa mais individualizada.

Os/as estudantes que non superasen algunha avaliación trimestral, unha vez realizadas as tarefas descritas, terán unha nova oportunidade de facelo mediante unha proba escrita de recuperación sobre a materia pendente. Esta proba de recuperación terá lugar ao longo do curso, fixándose a recuperación da primeira avaliación para o inicio do segundo trimestre e a recuperación da segunda avaliación ao longo da mesma, durante o período lectivo do segundo trimestre. A proba consistirá nun cuestionario de preguntas tipo test (puntuando negativamente as respostas incorrectas), preguntas curtas de desenvolvemento e exercicios de cálculo numérico.

Os criterios de cualificación para estas actividades de recuperación trimestrais son os seguintes:

- Tareas: 10%
- Proba escrita: 90%

Será imprescindible, para poder superar a recuperación, ter feitas as tarefas e obter un mínimo de 5/10 na proba escrita.

Se o motivo polo que o/a alumno/a suspendeu a avaliación trimestral foi a non presentación do plan de empresa, establecerase un novo prazo de

entrega para o mesmo, o cal deberá estar debidamente cumprimentado en todo-os seus apartados. Será requisito imprescindible para superar o módulo que teñan presentado os seu proxecto empresarial. Neste caso no que a non superación da avaliación debeuse á non presentación do proxecto empresarial, o criterio de cualificación será: Proxecto empresarial: 100%.

ACTIVIDADES DE RECUPERACIÓN PARA O ALUMNADO QUE NON SUPERE O MÓDULO ANTES DO PERÍODO DE F.C.T.:

Aos alumnos que non superen o módulo antes da proposta de F.C.T., realizarán un plan de actividades de recuperación. A tal efecto, estas actividades de recuperación terán lugar durante o período de FCT do 2º curso (abril-xuño), durante o cal, se lle asignarán unas horas de tutoría para resolver dúbidas e aclarar conceptos. Durante este período desenvolveranse as seguintes actividades de recuperación:

- Resolución de actividades, que incidan nos contidos que lle supuxeron maior dificultade.
- Repetición das explicacións dos contidos que amosen maior dificultade para os alumnos, resolvendo as dúbidas plantexadas.
- Realización do proxecto empresarial, no caso de que éste non se houbese feito e presentado durante o período ordinario.

Ademáis destas actividades de recuperación, programarase unha proba escrita de Recuperación Final para o mes de xuño. Cada alumno terá dereito a recuperar o trimestre que non teña aprobado, polo que na súa proba incluíranse preguntas curtas de desenvolvemento, exercicios de cálculo numérico e un cuestionario de preguntas tipo test de contido teórico correspondentes ás unidades didácticas dos trimestres 1º e/ou 2º. O criterio de cualificación na recuperación final será o seguinte: Proba escrita: 100%.

Para superar o módulo será preciso acadar nesta proba escrita de Recuperación Final unha puntuación mínima de 5. Ademáis será requisito imprescindible ter presentado o proxecto empresarial.

Se o motivo polo que o/a alumno/a suspendeu o módulo foi a non presentación do plan de empresa, o alumno deberá realizar o mesmo durante o período de recuperación fixado para os meses abril a xuño, debendo estar éste debidamente cumprimentado en todo-os seus apartados. Neste caso o criterio de cualificación será: Proxecto empresarial: 100%.

6.b) Procedemento para definir a proba de avaliación extraordinaria para o alumnado con perda de dereito a avaliación continua

Conforme se determina no artigo 25 da citada Orde do 12 de xullo de 2011, o número de faltas que implica a perda do dereito á avaliación continua neste módulo será do 10% respecto da súa duración total (7 sesións). Para os efectos de determinación da perda do dereito á avaliación continua, a profesora valorará as circunstancias persoais e laborais do alumno na xustificación desas faltas, cuxa aceptación será acorde ao establecido no correspondente regulamento de réxime interior do centro.

Para tales efectos e con carácter previo, o centro enviará un apercibimento ao alumno cando as faltas de asistencia inxustificadas consonte o anterior superen o 6% respecto da súa duración total (5 sesións). Nel indicárase que perderá o dereito á avaliación continua no módulo de acumular un 10% de inasistencias inxustificadas con respecto á súa duración total.

Cando as faltas de asistencia alcancen a citada porcentaxe comunicárase a perda do dereito á avaliación continua. No caso de que se produza a perda do dereito á avaliación continua, na secretaría do centro deberá quedar constancia do apercibimento e da comunicación da perda do dereito á avaliación continua.

O alumnado que perdesse o dereito á avaliación continua deberá responsabilizarse da entrega dun proxecto empresarial, así como da realización dunha proba escrita final. Este conxunto de probas denomínase Proba Final Extraordinaria e as súas características defínense a continuación:

- Proxecto empresarial (25% da cualificación): o/a estudante terá que poñerse en contacto co profesor ó fin de coñecer os requisitos e contidos do plan de empresa a realizar. O plan de empresa terá unha cualificación máxima de 10 e o/a estudante terá que obter un mínimo de 5 para poder aprobar o módulo.

- Proba escrita/exame (75% da cualificación): Constará de dúas partes: unha teórica e outra práctica. Na parte teórica inclúiranse 40 preguntas tipo test, de resposta única, que abrangue os contidos das unidades didácticas (as respostas incorrectas puntuarán negativamente). Na parte práctica inclúiranse varios supostos prácticos e/ou exercicios de cálculo numérico. Deberán superarse positivamente as dúas partes. O exame terá unha cualificación máxima de 10 e o/a estudante terá que obter un mínimo de 5 para poder aprobar o módulo.

O/a estudante deberá superar ambas probas para poder aprobar o módulo. Os criterios de avaliación neste caso son os considerados mínimos esixibles para a adquisición da avaliación positiva.

7. Procedemento sobre o seguimento da programación e a avaliación da propia práctica docente

A Programación, como guía do proceso de ensino aprendizaxe no período dun curso académico e como garantía para o alumnado, debe ser cumprida integramente.

Sen embargo, como elemento vivo que é, estará sometida a adaptacións no tempo e nos contidos que, ao longo dos anos irán dando a medida das correccións que se deban introducir para que cumpra mellor a súa función.

Neste sentido cómpre que o profesorado estableza un procedemento de seguimento da Programación que ten que basearse na revisión semanal de si os contidos e as tarefas propostas se están cumprindo segundo a previsión establecida.

No caso de establecer modificacións, estas deben ser recollidas e posteriormente incorporadas á Memoria de Fin de Curso.

Estas modificacións non deben ter a súa orixe só nos criterios do docente senón que este deberá considerar outros elementos á marxe da propia experimentación, facilitando a participación ao alumnado para que exprese o seu grado de satisfacción co sistema seguido para acadar os obxectivos establecidos.

Alguns dos aspectos que o profesor deberá considerar na autoavaliación da práctica docente son:

- ¿Organización e coordinación co profesorado do ciclo formativo.
- ¿Adecuación do grao de dificultade das actividades ás características do alumnado.
- ¿Grao de motivación dos alumnos nas actividades propostas polo profesorado.
- ¿Planificación das tarefas: distribución e dotación de medios e tempos.
- ¿Ambiente de traballo, relación entre os alumnos, e entre alumnado e o profesor.
- ¿TICs: uso e manexo por parte do alumnado e do profesor.
- ¿Habilidades de comunicación verbal e non verbal na transmisión dos contidos.
- ¿Claridade na presentación dos contidos nos medios audiovisuais empregados.

Alguns instrumentos para avaliar a práctica docente son:

- ¿Cuestionarios anónimos
- ¿Informes dos traballos en equipo.
- ¿Notas recollidas na realización de tarefas.
- ¿Entrevistas con alumnado e profesorado.
- ¿Debates.
- ¿Resultados do proceso de aprendizaxe nas avaliacións trimestrais e na final.

8. Medidas de atención á diversidade

8.a) Procedemento para a realización da avaliación inicial

Deben distinguirse tres momentos clave no proceso de avaliación do alumnado:

A inicial, que se realiza ao comezo do curso e ao inicio de cada unidade didáctica.

A formativa ou continua, a levar a cabo ao longo de todo o proceso de ensino aprendizaxe.

A final, realizada ao final do curso e que é o resultado da suma das valoracións parciais levadas a cabo durante a avaliación continua.

Avaliación Inicial

A avaliación inicial ten como obxectivo identificar os coñecementos, destrezas e competencias previas coas que conta o alumnado antes de comezar a traballar os contidos do módulo. Consideraranse os estudos previos, a experiencia profesional e as vivencias en relación aos contidos de cada Unidade.

Procedementos para a realización da avaliación inicial:

Ao comezo das aulas, no momento de cubrir as fichas persoais dos alumnos, realizarase unha valoración de cada un deles, a partir dos datos académicos e de experiencia profesional, que facilite ao profesor.

A tal fin, ao inicio de curso, o profesor coordinarase co titor do curso anterior e con outros profesores que traballen co grupo para recoller información sobre os coñecementos previos do alumnado. Valorará a información dos informes individualizados de avaliación da etapa anteriormente cursada e consultará co departamento de Orientación en caso de detectar alumnos con necesidades educativas especiais ou que requiran apoio educativo específico

En cada Unidade Didáctica realizarase un suposto práctico ou un cuestionario inicial que indique o nivel de coñecementos do alumnado a respecto da materia a impartir, téndoo en conta para adecuar os medios didácticos a utilizar.

8.b) Medidas de reforzo educativo para o alumnado que non responda globalmente aos obxectivos programados

Esta proposta didáctica ten en conta o principio de *¿diseño para todos¿*. Para tal efecto, recolle as medidas necesarias para que calquera alumno poida acadar os resultados de aprendizaxe do módulo. Cómpre que calquera alumno poida acadar os resultados de aprendizaxe do módulo, adoptando medidas de reforzo e apoio, pero sen que estas afecten de forma significativa á consecución dos resultados de aprendizaxe previstos para cada un dos módulos profesionais, tal e como establece o decreto 114/2010.

A diversidade preséntase no ámbito da formación en múltiples formas e vén expresada por unha serie circunstancias, tales como: coñecementos previos e experiencias persoais e laborais, motivacións e expectativas ante o aprendizaxe, interese persoais, profesionais e vocacionais, capacidades xerais ou diferenciadas, ritmos de traballo e de aprendizaxe, situacións persoais e familiares, habilidades e destrezas desenvolvidas, orixe nacional ou étnico diferenciador, contorna socioeconómica do lugar de residencia, discapacidades físicas, psíquicas e/ou sensoriais ou sobredotación intelectual, entre outras.

Debemos contemplar a diversidade como fonte de oportunidades e de riqueza, centrándonos en adecuar os diversos aspectos metodolóxicos ás singularidades do noso alumnado.

Será preciso realizar unha avaliación inicial, coa amplitude que se considere necesaria, coa colaboración do departamento de orientación, para detectar ao alumnado con necesidades educativas especiais e as súas demandas específicas

Tomando en consideración o establecido pola LOE e polo Decreto 114/2010 respecto á atención á diversidade, cómpre facer unha breve referencia á serie de medidas que teríamos en conta na atención a este tipo de alumnado:

¿ Medidas de acceso ao currículo para alumnos con deficiencias sensoriais ou físicas: entrega do material cun tamaño de fonte máis grande ou en soporte informático; permitirlles realizar exercicios, supostos e exames co emprego do ordenador e ferramentas informáticas.

- ¿ Agrupamentos: á hora de traballar en equipo, estes serán formados por alumnos con diversidade de competencias e motivacións, coa fin de que os alumnos se axuden entre si
- ¿ Adaptacións curriculares non significativas para aqueles alumnos con necesidades educativas especiais, co asesoramento do departamento de orientación e sen que afecten aos elementos preceptivos do currículo.
- ¿ Actividades de ampliación e de investigación para aqueles alumnos que presenten un rendemento académico moi superior o resto do grupo: emprego das TICs e fomento da busca autónoma de información para resolver supostos e analizar a realidade sociolaboral.
- ¿ Medidas de reforzo educativo, tales como actividades graduadas segundo diferentes niveis, garantindo sempre a adquisición dos contidos mínimos; modificación da localización do alumno en clase; repetición individualizada dalgunhas explicacións ou potenciación da participación do alumno e a consecución de pequenos logros como elementos de motivación.

9. Aspectos transversais

9.a) Programación da educación en valores

A LOE contempla na súa relación de principios da educación, a transmisión daqueles valores que favorecen a liberdade persoal, a responsabilidade, a cidadanía democrática, a solidariedade, a tolerancia, a igualdade, o respecto e a xustiza, que constitúen a base da vida en común.

Con esta referencia legal, debemos programar unha serie de temas e contidos a traballar de forma transversal a medida que imos abordando as distintas unidades didácticas do módulo. Deste xeito, procuraremos destacar uns determinados valores de forma simultánea a transmisión de coñecementos.

Con cada unha das conmemoracións establecidas no Calendario Escolar, o profesor ou profesora, poderá programar puntualmente actividades, temas ou charlas que, en colaboración coas establecidas pola Dirección do Instituto, contribúan a lograr os obxectivos marcados en relación coas mesmas.

Prestarase especial atención á celebración da Constitución, o día da muller traballadora, ao Día 1º de Maio, Día do Consumidor, Saúde, Europa, Medio Ambiente e Letras Galegas.

Algúns destes valores que deben ser transmitidos de forma transversal:

Día do emprendedor/a, prestarase atención á celebración de actos na localidade organizados por entidades empresariais, cámara de Comercio, Asociacións de emprendedores, etc, para fomentar o encontro con persoas dedicadas ao mundo do negocio, que poidan transmitir experiencias no campo da creación de empresas.

Educación ambiental, relacionada coas cuestións de desenvolvemento respectuoso co medio, xa que é preciso sensibilizar ao alumnado respecto á necesidade de empregar materiais e sistemas inocuos, de cara á favorecer unha protección do medio e un aumento nos niveis de calidade e seguridade.

Educación para a Saúde, presente en todos os ámbitos da vida: fabricar produtos sans, importancia dunha dieta san e equilibrada, valoración positiva do exercicio físico e do deporte, potenciación da protección ante as enfermidades de transmisión sexual, embarazos non desexados, tabaquismo, etc

Igualdade de oportunidades / Rexistamento do Sexismo / Multiculturalidade: fomentar unha posición actitudinal axeitada, ao longo de todo o curso, transmitindo a importancia de respectar ao outro con independencia da súa orixe, sexo, raza, orientación sexual, ideoloxía, relixión, etc. Así como valorar a diversidade cultural e humana como fonte de riqueza e non de conflito.

9.b) Actividades complementarias e extraescolares

Para o presente curso preténdese realizar, algunhas actividades que acheguen o alumnado ao mundo da empresa.

Neste sentido, poderán ser organizadas polo profesor, en colaboración do Departamento de FOL, o Viveiro de empresas e a Dirección do Centro, actividades complementarias tales como:

Charla en colaboración con sindicatos e asociacións patronais e empresariais.

Visita a algunha empresa do contorno.

Charlas en colaboración coa Cámara de Comercio e a Asociación de Xoves Emprendedores.

Finanzas para mortais.

Plan actúa.

Igualmente procurárase a participación nas Actividades extraescolares organizadas polo Centro e que deben figurar na programación xeral anual, aprobada polo Consello Escolar para realizar fóra de horario lectivo e de forma voluntaria, en colaboración coa Dirección e outros Departamentos.

10.Outros apartados

10.1) Secuenciación da programación

Na primeira aula de comezo do curso os alumnos e alumnas serán informados da presente Programación, e do número de unidades de que consta, así como dos contidos de cada unha delas e dos textos a utilizar para o estudo e preparación. Ademais do libro de texto de Empresa e Iniciativa Emprendedora da editorial "Tulibrodefp", a profesora elaborará materiais propios e utilizará como plataforma de comunicación co alumnado, a aula virtual moodle e o correo electrónico.

Tamén se lles indicará como serán cualificados, indicando o peso de cada proba ou instrumento de avaliación.

Serán informados tamén das datas aproximadas dos exames, que deberán ser confirmadas na aula nas proximidades dos días sinalados, así como de cando se farán os exames de recuperación.

Informarase igualmente do número de faltas de asistencia que dará lugar á perda da avaliación continua. Con carácter xeral, neste módulo, establécese o número de 6, constituindo o 10% das sesións do módulo (isto é, 63 sesións).